

Quadern de teatre Quimet Pla és un actor de llarga experiència. Va començar en l'entorn de la gran aventura escènica que és 'La Passió' i del 1972 al 1987 el trobem a Comediants **Jordi Coca**

400 'Absentes'

Durant aquest període es forma a base d'aixecar pols pels escenaris i d'il·luminar els carrers amb focs artificials a les ordres de Joan Font, alhora que treballa les dures disciplines de *clown* i la *Commedia dell'Arte*. Després d'un parèntesi en què voluntàriament es va allunyar del teatre, l'any 1990 torna en solitari i tenint com a base d'operacions el Teatre Tot Terreny. Ell, amb Núria Solina, han fet possible espectacles de petit format, col·laboracions amb la televisió, *telemovies*, divertiments escènics diversos i aventures més arriscades al voltant d'autors com ara Kafka, Handke o Beckett. Els darrers temps Quimet Pla és una presència regular al Teatre Nacional de Catalunya i, de fet, la diversitat de les propostes en què ha treballat s'explica a través de la seva formació i de la idea artesanal que té de l'actor. En aquest sentit, no és gens casual que s'hagi dedicat intensament al món del *clown* i al de la *Commedia dell'Arte*.

400 'Absentes'

Ara, però, es tracta de comentar el seu espectacle *Absenta*, estrenat l'any 1997 al Festival de Tàrraga i del qual n'ha fet 400 representacions. La temporada 1998-99 el va presentar al Versus Teatre de Barcelona durant quatre setmanes i, abans i després d'això, l'ha anat passejant pels espais més diversos, des de cases particulars a casals de cultura, a teatres de tot Catalunya, a festes majors... I què és *Absenta*? Doncs, tot admetent el risc d'equipocar-me per un excés de simplificació, diria que *Absenta* és ni més ni menys que Quimet Pla. És una visió romàntica de l'actor, és una concepció popular i vuitcentista de la literatura i és una galeria de personatges i situacions algunes de les quals formen part de l'imaginari col·lectiu.

Endreçat escènicament per Frederic Roda, i en companyia de Núria Solina en el paper de l'acompanyant musical, l'estrafolària senyoreta Eulàlia Pi i Bord, en realitat *Absenta* és l'apoteosi de Quimet Pla. El protagonista absolut d'aquest quasimonòleg és l'*alter ego* de l'actor, un rapsode madur anomenat Valentí Piula i Poc, nascut "també" a Olesa i igualment proper a la poesia popular i tendrament aferrat a la memòria i als ensenyaments de l'avi. És un personatge senzill, entre ingenu i murri, que apareix a escena amb barret d'ala ampla i bufanda, bon minyó i lleugerament depassat per les inconveniències de l'acompanyant femenina. Doncs bé, amb

Quimet Pla i Núria Solina en un moment de la funció, una concepció popular i vuitcentista de la literatura ■ M. ÀNGELS TORRES

El protagonista absolut d'Absentes és l'alter ego de l'actor, un rapsode madur anomenat Valentí Piula i Poc

l'excusa d'oferir-nos un recital de poemes, el rapsode ens va mostrant la seva visió del modernisme, una visió pintoresca i superficial, però que té la virtut de ser l'encarnació d'una vaga enyorança per uns temps passats i imprecisos, que de fet no han existit mai. Uns suposats temps en què tant la poesia com el teatre eren fets per a la gent senzilla i en què el concepte de qualitat no tenia les connotacions minoritàries que té avui.

I per on passa el recital poètic d'aquest Valentí Piula i Poc? Doncs passa per peces humorístiques com ara *El lloro, el moro, el mico i el senyor de Puerto Rico*, de l'oblidat Sabater i Aribas; *Del bressol al cementiri*, del versaire i dramaturg Carles Gumà; *Xanxes, municipal vuitcentista*, de Casimir Ribó i Malla, i, entre d'altres, per l'hilarant *Embollic de família*, de Lluís Millà, que fa les delícies de tota mena de públic. I també passa per poemes en un italià macarrònic, per evocar el local Els Quatre Gats, fundat per Pere Romeu i on se'ns diu que hi anaven Picasso i Santiago Rusiñol. La figura d'aquest darrer s'associa a l'ambient excessiu d'El Cau Ferrat, on les gresques quasi infinites ana-

ven associades a la fada verda, a la narcòtica *absenta*, la beguda de la bohèmia que dona títol a l'espectacle de Quimet Pla.

En tot cas, a hores d'ara, amb 400 representacions fetes per tot Catalunya, Quimet Pla ha esdevingut un prodigi amb aquest personatge. Aparentment desmanegat, amb tocs d'improvisació que semblen evidents, resulta que la mateixa funció, vista amb tres dies de diferència, és exactament la mateixa, idèntica: la posició dels peus, els moviments de les mans, dels ulls, del cos sencer, les pauses, les inflexions de la veu, els moments en què s'eixuga la cara perquè està cansat, les mirades a la senyoreta ajudant, les referències recurrents i les bromes amb el públic... Res és deixat a l'atzar i, si bé el conjunt peca d'alguna imprecisió dramàtica, cal admetre que la insuficiència juga a favor de la versemblança del personatge que, tot i ser profundament grotesc, s'acaba imposant a la sala en un exercici de sinceritat interpretativa, més enllà dels gènere, que el lliga a la tristament oblidada tradició de Lleó Fontova, per exemple, i únicament està a l'abast dels grans actors. Quimet Pla és un d'aquests grans de la nostra escena. ■

Crítica teatre

Francesc Massip

Anar de cos

El casament d'en Terregada

De Juli Vallmitjana.
TNC, 14 d'octubre.

A *Rugí, la gitana verge* de Juli Vallmitjana, en versió de Jordi Teixidor (1981), vaig quedar colpit per la força d'un llençatge marginal i uns personatges estremidors: els gitanos catalans de principi de segle XX. Cal celebrar que el TNC hagi recuperat el dramaturg dels baixos fons barcelonins que només es diferencien dels actuals pel color de la llengua. La dramàtica d'Albert Mestres recús diverses peces de l'autor a l'entorn d'en Terregada, un escorçagats fatxenda i renegaire, emblema de la vida suburbial que a la Barcelona de 1910 campava en el barraquisme de Montjuïc i que avui dia s'atrefa al Raval. La tossuda realitat de degradació urbana reno-

La tossuda realitat de degradació renova vigència a Vallmitjana

va vigència al moderníssim Vallmitjana i converteix l'obra en una sotragada d'atenció. La ferma batuta de Joan Castells ha abocat els actors a una interpretació trepidant, de ritme endimoniat i en clau farsesca que sovint frega l'esperpent. Es carreguen les tintes en humorades tètriques com la laboriosa baixada d'un taüt per l'estreta escala de la casa que figura l'escena, amb tot d'ensopegades i ais al cor que fan enfollir l'acció. L'espectacle recolza en un treball interpretatiu vertiginós i descordat, particularment vívid en mans de Míriam Iscla, la dona de l'antiheroi que defensa el seu territori amb inusitada violència i passió, però que no s'està de coquetejar amb un altre pelacanyes que incorpora magistralment Jacob Torres. Amb tot, és un esperitat treball coral on 18 intèrprets beuen abondo, salten i ballen damunt la taula, riuen i perboquen en un cafarnaüm desafortat. Tot plegat fent fluir un argot català de malfactors i bagasses, ara dissolt en la babel africano-oriental que fa la viu-viu pel barri xinès i va de cos al mig del carrer.